

Bijlage 2.2: Overzicht van de habitattypen met een negatieve of positieve trend voor areaal en/of oppervlakte (trends zoals vermeld in de eerste rapportage) evenals een verklaring voor deze trends.

AREAAL																																								
NEGATIEVE TREND																																								
1310	In 2007 werd een “sterk negatieve trend” gerapporteerd door achteruitgang binnen het binnendijks gelegen areaal (in uurhokken b1-58 en b2-53) en door industrialisatie (in uurhok b2-31 te Zeebrugge boven de Leopold-II-dam: bebouwd op luchtfoto, maar met beide typische en exclusief aan dit habitatype gebonden soorten volgens de floradatabase). In werkelijkheid blijkt het niet om een “sterk negatieve trend” te gaan maar om een “negatieve trend”. De uurhokken b1-58 en b2-53 bevinden zich immers nog binnen het actuele areaal. De beoordeling van het areaal wordt daardoor “matig ongunstig” en, gezien alle andere criteria eveneens matig ongunstig zijn, wordt ook de eindbeoordeling “matig ongunstig” i.p.v. “zeer ongunstig”. Op de doelenformulering heeft dit geen effect want daarbij was reeds met bovenstaande rekening gehouden (“minimaal behoud van het huidige areaal ...”).																																							
1330	In 2007 werd een negatieve trend gerapporteerd t.o.v. 1994. Zoals reeds in het G-IHD rapport gesteld had deze trend betrekking op verspreidingshokken (c0-58 en c1-53) in het binnendijkse areaal, die opgenomen zijn als “zone binnen areaal zonder habitat”. Bijgevolg is er in realiteit geen negatieve trend en blijft het referentieareaal gelijkgesteld aan het huidige areaal. De beoordeling van het areaal wordt daarom “gunstig” i.p.v. “matig ongunstig”. Dit heeft geen effect op de globale beoordeling en ook niet op het voorgestelde doel want deze luidt reeds “behoud van het huidige areaal”.																																							
3260	Enkele locaties waar ‘historische’ gegevens van zijn (periode 1989 – 1994), maar waar er recent (periode 2001 – 2007) geen habitat werd teruggevonden en waarbij dus delen van het areaal verloren gegaan zijn: <table border="0" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">naam</th> <th style="text-align: left;">deelgemeente</th> <th style="text-align: left;">gemeente</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Asbeek</td> <td>Rummen</td> <td>Geetbets</td> </tr> <tr> <td>Bergbeek</td> <td>Zepperen</td> <td>Sint-Truiden</td> </tr> <tr> <td>Calvebeek</td> <td>Werken</td> <td>Kortemark</td> </tr> <tr> <td>Eethuisbeek</td> <td>Schoten</td> <td>Schoten</td> </tr> <tr> <td>Grote gete</td> <td>Linter-Neerlinter</td> <td>Linter</td> </tr> <tr> <td>Kleine Aa</td> <td>Kalmthout</td> <td>Kalmthout</td> </tr> <tr> <td>Langelede</td> <td>Wachtebeke</td> <td>Wachtebeke</td> </tr> <tr> <td>Middelwatergang</td> <td>Stabroek</td> <td>Stabroek</td> </tr> <tr> <td>Oude beek</td> <td>Zepperen</td> <td>Sint-Truiden</td> </tr> <tr> <td>Rode beek</td> <td>Hoevenen</td> <td>Stabroek</td> </tr> <tr> <td>Wamp</td> <td>Arendonk</td> <td>Arendonk</td> </tr> <tr> <td>Warmbeek</td> <td>Achel</td> <td>Hamont-Achel</td> </tr> </tbody> </table>	naam	deelgemeente	gemeente	Asbeek	Rummen	Geetbets	Bergbeek	Zepperen	Sint-Truiden	Calvebeek	Werken	Kortemark	Eethuisbeek	Schoten	Schoten	Grote gete	Linter-Neerlinter	Linter	Kleine Aa	Kalmthout	Kalmthout	Langelede	Wachtebeke	Wachtebeke	Middelwatergang	Stabroek	Stabroek	Oude beek	Zepperen	Sint-Truiden	Rode beek	Hoevenen	Stabroek	Wamp	Arendonk	Arendonk	Warmbeek	Achel	Hamont-Achel
naam	deelgemeente	gemeente																																						
Asbeek	Rummen	Geetbets																																						
Bergbeek	Zepperen	Sint-Truiden																																						
Calvebeek	Werken	Kortemark																																						
Eethuisbeek	Schoten	Schoten																																						
Grote gete	Linter-Neerlinter	Linter																																						
Kleine Aa	Kalmthout	Kalmthout																																						
Langelede	Wachtebeke	Wachtebeke																																						
Middelwatergang	Stabroek	Stabroek																																						
Oude beek	Zepperen	Sint-Truiden																																						
Rode beek	Hoevenen	Stabroek																																						
Wamp	Arendonk	Arendonk																																						
Warmbeek	Achel	Hamont-Achel																																						
7210	In de periode 1994-2006 is een galigaanmoeras (verlandingsvegetatie in vijver) verdwenen (binnen SBZ-H) voor de kweek van Steur (kaviaar) te Lummen (d6-44-24) Er is met zekerheid geen compenserende areaaluitbreiding geweest en het verdwenen areaaldeel leidt tot een sterke afname (25%) van het habitatareaal. De trend is hierdoor sterk negatief t.o.v. 1994. Zowel de beoordeling van het areaal als de globale beoordeling wordt “zeer ongunstig” i.p.v. “matig ongunstig”. Bij de doelen voor het areaal was reeds voorzien in “(sterke) uitbreiding ...”																																							

7230	In 1998 is het habitatype nog waargenomen in de Duling te Halle waar het sindsdien door natuurlijke successie verdwenen is. Er is met zekerheid geen compenserende areaaluitbreiding geweest en het verdwenen areaaldeel leidt tot een betekenisvolle afname van het habitatareaal. De trend is hierdoor sterk negatief t.o.v. 1994.
------	--

OPPERVLAKTE																																																																			
NEGATIEVE TREND																																																																			
2120	Er is een algemene Europese trend van fixatie van de duinen door: <ul style="list-style-type: none"> - kustverdedigingsmaatregelen - versnippering - verandering in landgebruik - vermoedelijk ook door atmosferische depositie Deze trend doet zich ook in Vlaanderen voor, waarbij de oppervlakte van habitatype 2130 toeneemt.																																																																		
2160	Afname door beheer: ontstruweling ten voordele van habitatypes 2130 & 2190. Grootste afnames zijn terug te vinden in de Westhoek (De Panne) en Ter Yde (Oostduinkerke). Oppervlakte blijft “gunstig” wegens “globaal gunstige habitat” en omzetting t.b.v. het behalen betere staat van instandhouding van andere habitatypes.																																																																		
2180	Afname door beheer: ontbossing ten voordele van habitatypes 2130 & 2190. Grootste afnames zijn terug te vinden in de Westhoek (De Panne) en Ter Yde (Oostduinkerke). Oppervlakte blijft “gunstig” wegens “globaal gunstige habitat” en omzetting t.b.v. het behalen betere staat van instandhouding van andere habitatypes.																																																																		
3260	Enkele locaties waar ‘historische’ gegevens van zijn (periode 1989 – 1994), maar waar er recent (periode 2001 – 2007) geen habitat werd teruggevonden (hoewel er elders een kleine habitatoppervlakte is bijgekomen wijzen de berekeningen uit dat er meer verdwenen is dan er bijkomt en bijgevolg is er een negatieve trend): <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">naam</th> <th style="text-align: left;">deelgemeente</th> <th style="text-align: left;">gemeente</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Asbeek</td><td>Rummen</td><td>Geetbets</td></tr> <tr><td>Bergbeek</td><td>Zepperen</td><td>Sint-Truiden</td></tr> <tr><td>Calvebeek</td><td>Werken</td><td>Kortemark</td></tr> <tr><td>Eethuisbeek</td><td>Schoten</td><td>Schoten</td></tr> <tr><td>Ettenhoevenbeek</td><td>Hoevenen</td><td>Stabroek</td></tr> <tr><td>Grote Gete</td><td>Linter-Neerlinter</td><td>Linter</td></tr> <tr><td>Kleine Aa</td><td>Kalmthout</td><td>Kalmthout</td></tr> <tr><td>Kleine Nete</td><td>Dessel</td><td>Dessel</td></tr> <tr><td>Kleine Nete</td><td>grens Ten Aard - Kasterlee</td><td>grens Geel - Kasterlee</td></tr> <tr><td>Langelede</td><td>Wachtebeke</td><td>Wachtebeke</td></tr> <tr><td>Middelwatergang</td><td>Stabroek</td><td>Stabroek</td></tr> <tr><td>Molenbeek</td><td>grens Pulle en Pulderbos</td><td>Zandhoven</td></tr> <tr><td>Molse Nete</td><td>grens Balen - Mol</td><td>grens Balen - Mol</td></tr> <tr><td>Oude Beek</td><td>Zepperen</td><td>Sint-Truiden</td></tr> <tr><td>Rode Beek</td><td>Hoevenen</td><td>Stabroek</td></tr> <tr><td>Scherpenbergloop</td><td>Geel</td><td>Geel</td></tr> <tr><td></td><td>grens Broechem -</td><td>grens Ranst -</td></tr> <tr><td>Tappelbeek</td><td>Massenhoven</td><td>Zandhoven</td></tr> <tr><td>Voorste Neet</td><td>Dessel</td><td>Dessel</td></tr> <tr><td>Wamp</td><td>Arendonk</td><td>Arendonk</td></tr> <tr><td>Warmbeek</td><td>Achel</td><td>Hamont-Achel</td></tr> </tbody> </table>	naam	deelgemeente	gemeente	Asbeek	Rummen	Geetbets	Bergbeek	Zepperen	Sint-Truiden	Calvebeek	Werken	Kortemark	Eethuisbeek	Schoten	Schoten	Ettenhoevenbeek	Hoevenen	Stabroek	Grote Gete	Linter-Neerlinter	Linter	Kleine Aa	Kalmthout	Kalmthout	Kleine Nete	Dessel	Dessel	Kleine Nete	grens Ten Aard - Kasterlee	grens Geel - Kasterlee	Langelede	Wachtebeke	Wachtebeke	Middelwatergang	Stabroek	Stabroek	Molenbeek	grens Pulle en Pulderbos	Zandhoven	Molse Nete	grens Balen - Mol	grens Balen - Mol	Oude Beek	Zepperen	Sint-Truiden	Rode Beek	Hoevenen	Stabroek	Scherpenbergloop	Geel	Geel		grens Broechem -	grens Ranst -	Tappelbeek	Massenhoven	Zandhoven	Voorste Neet	Dessel	Dessel	Wamp	Arendonk	Arendonk	Warmbeek	Achel	Hamont-Achel
naam	deelgemeente	gemeente																																																																	
Asbeek	Rummen	Geetbets																																																																	
Bergbeek	Zepperen	Sint-Truiden																																																																	
Calvebeek	Werken	Kortemark																																																																	
Eethuisbeek	Schoten	Schoten																																																																	
Ettenhoevenbeek	Hoevenen	Stabroek																																																																	
Grote Gete	Linter-Neerlinter	Linter																																																																	
Kleine Aa	Kalmthout	Kalmthout																																																																	
Kleine Nete	Dessel	Dessel																																																																	
Kleine Nete	grens Ten Aard - Kasterlee	grens Geel - Kasterlee																																																																	
Langelede	Wachtebeke	Wachtebeke																																																																	
Middelwatergang	Stabroek	Stabroek																																																																	
Molenbeek	grens Pulle en Pulderbos	Zandhoven																																																																	
Molse Nete	grens Balen - Mol	grens Balen - Mol																																																																	
Oude Beek	Zepperen	Sint-Truiden																																																																	
Rode Beek	Hoevenen	Stabroek																																																																	
Scherpenbergloop	Geel	Geel																																																																	
	grens Broechem -	grens Ranst -																																																																	
Tappelbeek	Massenhoven	Zandhoven																																																																	
Voorste Neet	Dessel	Dessel																																																																	
Wamp	Arendonk	Arendonk																																																																	
Warmbeek	Achel	Hamont-Achel																																																																	

	Winterbeek Zutendaalbeek	Beverst Zutendaal	Bilzen Zutendaal
4010	De gerapporteerde negatieve trend vloeit voort uit het verdwijnen van een kleine natte heide in het westen van het land. Hierbij gaan we er nu vanuit dat deze oppervlaktevermindering kleiner is dan 1% en besluiten we daarom tot een “stabiële trend”. De overige argumenten voor een veel groter reterentieoppervlakte wijzigen niet, zodat de beoordeling en de doelen ongewijzigd blijven.		
5130	Zie Adriaenssens S., Baeten L., Crabbe S. & Verheyen K. (2006). Evolutie (1985 – 2006) en toekomst van de jeneverbes (<i>Juniperus communis</i> L.) in de provincie Limburg. Universiteit Gent & Likona. Uit dit rapport blijkt dat nagenoeg alle populaties zijn afgenomen in aantal struiken én vitaliteit. Het is zelfs zo dat de grotere populaties relatief sterker achteruit gegaan zijn. Een achteruitgang van 50% van het aantal struiken is daarbij niet uitzonderlijk. Kleinere populaties vertonen dan weer een hogere extinctiekans. Volgens de huidige trends zullen de verouderende populaties die zich niet verjongen en binnen een twintigtal jaar nagenoeg verdwenen zijn en zal de jeneverbes in Limburg op de rand van uitsterven staan. Dit is meteen de reden waarom het toekomstperspectief zeer ongunstig gesteld is.		
7210	In de periode 1994-2006 is een galigaanmoeras (verlandingsvegetatie in vijver) verdwenen (binnen SBZ-H) voor de kweek van Steur (kaviaar) te Lummen (d6-44-24). Op andere locaties is er zeker geen compenserende oppervlakte bijgekomen. De totale oppervlakte van dit habitatype is dermate klein dat het hier gaat om een betekenisvolle afname van de habitatoppervlakte.		
7230	De trend is in 2007 als stabiel gerapporteerd aan de EU, maar omwille van de achteruitgang in de Duling te Halle is de trend in realiteit negatief t.o.v. 1994. De totale oppervlakte van dit habitatype is dermate klein dat het hier gaat om een betekenisvolle afname van de habitatoppervlakte.		

AREAAL

POSITIEVE TREND

3130	Door een restauratieproject in de Kraenepoel te Aalter werd er een positieve trend t.o.v. 1994 gerapporteerd.
6120	De positieve trend hangt samen met: <ul style="list-style-type: none"> - herstelproject Negenoord-Kerkeweerd (Dilsen-Stokkem) - grindherstructurering in Bichterweerd (Dilsen-Stokkem) - uitbreiding ter hoogte van Elerweert dankzij de hoogwaters

OPPERVLAKTE

POSITIEVE TREND

1130	Voor dit habitatype is er een positieve oppervlaktetrend. Weliswaar verdween een stuk rond Noordzee- en Europaterminal (+/-1 ha), maar er is meer oppervlakte bijgekomen: Paardenschor (10 ha), Ketenissepolder (30 ha), Paddenbeek (1.3 ha), Heusden (11.3 ha), IJzermonding (4.7 ha) totaal: 57.3 – 1 = 56 ha ongeveer, min natuurlijke afslag en aangroei
1140	Door kustafslag (middenkust) is er een kleine plaatselijke afname van dit habitatype. Langs de andere kant neemt door herstel en natuurlijke processen het habitat ook toe (Sterneneiland in de voorhaven van Zeebrugge, Baai van Heist) waardoor er in totaal een positieve trend is t.o.v. 1994.
1310	Door natuurlijke processen (successie) is er op de meeste plaatsen een kleine afname in oppervlakte van dit habitat (Zwin, Baai van Heist). Langs de andere kant is er

	door restauratie van een grote oppervlakte een sterke toename in de IJzermonding (ongeveer 10 ha) en dus voor heel Vlaanderen een behoorlijke toename.
1330	Voor dit habitatype is er in de periode 1994-2006 een totale toename (minder dan 10%) ten gevolge van een toename in de Scheldeschorren (< 10% toename) en de IJzermonding (+/- 3,7 ha bijgekomen). In de Oost-Vlaamse Polders is er mogelijk een kleine afname en over de kustpolders ontbreken gegevens (en dus stabiel beschouwd).
2110	1) Uitbreiding van het type in de Baai van Heist (Heist), voor de Zeebermduinen (Oostduinkerke) en voor de Westhoek (De Panne). Habitatype 2110 kon zich hier uitbreiden door de combinatie van een aanwaskust en een strandzone met minder recreatiedruk. 2) Ontwikkeling van het type op het recent aangelegde sterneneiland in de voorhaven van Zeebrugge.
2130	Uitbreiding door beheer: ontstruweling, ontbossing en begrazing. De grootste uitbreidingen zijn terug te vinden in de Westhoek (De Panne) en Ter Yde (Oostduinkerke)
2190	Uitbreiding door beheer: ontstruweling en ontbossing. De grootste uitbreidingen zijn terug te vinden in de Westhoek (De Panne) en Ter Yde (Oostduinkerke)
3270	De Maas: positieve trend (veroorzaakt door grindherstructurering en natuurherstel) - herstelproject ter hoogte van het veerpont te Meeswijk (Maasmechelen) - herstelproject Negenoord-Kerkeweerd (Dilsen-Stokkem) - grindherstructurering in Bichterweerd (Dilsen-Stokkem) - grindherstructurering in Kessenich (Kinrooi) - kleine natuurprojecten aan oevers voor Kotem en Maasbeemdergreend (Maasmechelen) De Schelde: negatieve trend (Brys <i>et al.</i> , 2005) --> Voor de Temsebrug, die in de studie van Brys <i>et al.</i> (2005) ¹ als typevoorbeeld voor de zoetwaterschorren werd beschouwd, is de relatieve oppervlakte die wordt bezet door het pioniervegetatietype gedaald van 34.5% naar 10.2% voor de periode 1992 tot 2003. ➔ door de relatief grotere oppervlakte in de Maas (0.27 km ²), is de trend positief t.o.v. 1994
6120	De positieve trend hangt samen met: - herstelproject Negenoord-Kerkeweerd (Dilsen-Stokkem) - grindherstructurering in Bichterweerd (Dilsen-Stokkem) - uitbreiding ter hoogte van Elerweert dankzij de hoogwaters
7150	Door het plaggen van grote oppervlaktes gedegradeerde heide (o.a. Kalmthout, Klein en Groot Schietveld te Brasschaat) is er de laatste jaren een positieve trend voor dit habitatype.
9110	Door actieve omvorming van 'niet-habitat' bossen naar 9110 (omvorming en nulbeheer van naaldhout en kapvlaktes) (o.a. Veursbos en Teuvenenberg).
9120	Door ouder worden van bosbestanden is er spontane evolutie van niet-habitat naar habitat, evenals door actieve omvorming van 'niet-habitat' bossen naar 9120 (vooral

¹ Brys R., Van Braeckel A., Vandevoorde B., Ysebaert T., Escaravage V., Van Damme S. & E. Van den Bergh, 2005. Afstemmen van referentiecondities en evaluatiesystemen in functie van de KRW: afleiden en beschrijven van typespecifieke referentieomstandigheden en/of MEP in elk Vlaams overgangswatertype vanuit de – overeenkomstig de KRW – ontwikkelde beoordelingssystemen voor biologische kwaliteitselementen. Eindrapport. VMM.AMO.KRW.REFCOND OW.

	omvorming van naaldhout op oud-boslocaties), door spontane successie van 9190-bossen naar 9120 en door bestrijden van Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers
9190	Door successie van heidebebossingen (eind 1800) naar 100-jarige eikenbestanden nu, dus ouder worden van bosbestanden, is er spontane successie van niet habitat naar 9190, evenals door actieve omvorming van 'niet-habitat' bossen naar 9190 (omvorming van naaldhout op oud boslocaties) en door bestrijden Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers
91F0	De positieve trend wordt veroorzaakt doordat het habitatype zich ontwikkelde in het natuurgebied Hochterbampd (Neerharen, Lanaken)